

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Державного вищого
навчального закладу «Донбаський
державний педагогічний
університет»

 проф. Омельченко С.О.
«24» вересня 2021 р.

ВИТЯГ

з протоколу фахового семінару спільного засідання кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти та кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
від 16 вересня 2021 року

ПРИСУТНІ: **Бондаренко В.І.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти; **Стешенко В.В.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти; **Вовк Н.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти; **Лихолат О.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти; **Пшеничний М.В.** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти; **Погорелов М.Г.** – доктор філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта, старший викладач кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти; **Гаврілова Л.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики початкової освіти; **Хижняк І.А.** – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової, технологічної та професійної освіти, професор кафедри теорії і практики початкової освіти; **Бескорса О.С.** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти; **Ішутіна О.Є.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти; **Хващевська О.О.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти; **Ябурова О.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти; аспіранти кафедри.

ЗАПРОШЕНІ: **Омельченко С. О.** – доктор педагогічних наук, професор, ректор ДДПУ; **Набока О.Г.** – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор із науково-педагогічної роботи ДДПУ; **Воронова Н.С.** – доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філософії, історії та соціально-гуманітарних дисциплін; **Цибулько Л.Г.** – доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки; **Шульга Т. В.** – кандидат педагогічних наук, завідувач аспірантури ДДПУ; **Трубавіна І. М.** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії Національної гвардії України.

Головуючий на засіданні: доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти **Бондаренко В.І.**

Секретар засідання: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти **Вовк Н.В.**

Головуючий: Шановні присутні!

На порядку денному передзахист дисертації аспіранта кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти **Лютого Володимира Миколайовича «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання»**, поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 015 Професійна освіта.

Роботу виконано в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник – Цибулько Людмила Григорівна, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки ДДПУ.

Рецензенти:

Набока Ольга Георгіївна – доктор педагогічних наук, професор, перший проректор із науково-педагогічної роботи ДДПУ.

Ябурова Олена Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ.

СЛУХАЛИ:

1. Головуючого на фаховому семінарі спільного засідання кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти та кафедри теорії і практики початкової освіти – доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти, Бондаренка В.І., який повідомив, що Лютий Володимир Миколайович у 2005 році закінчив Військовий інститут ВВ МВС України за спеціальністю «Переклад» (здобув кваліфікацію магістра філології, викладача-дослідника, перекладача з двох мов, офіцера військового управління тактичного рівня) та у 2011 році закінчив Академію ВВ МВС України за спеціальністю «Військово-соціальне управління» (здобув кваліфікацію магістра військово-соціального управління, офіцера військового управління оперативно-тактичного рівня). З 2019 р. працює викладачем іноземної мови (англійської) у Національній академії Національної гвардії України (далі – Академії) у мовному відділі. Підполковник. З липня 2020 – начальник мовного відділу Академії.

З 2005 по 2019 рік проходив військову службу на різних посадах як по роботі з особовим складом, так і на командних посадах майже в усіх регіонах України. З 2013 по 2015 рр. проходив службу в складі миротворчого контингенту в республіці Південний Судан в якості спостерігача поліції ООН. Учасник бойових дій, ветеран АТО, неодноразово був заохочений як командуванням частин, так і Командувачем НГУ та Міністром внутрішніх справ. Нагороджений відомчими відзнаками НГУ «5, 10, 15 та 20 років

зразкової служби в НГУ» та МВС України «За відзнаку в службі I та II ступенів». Має міжнародні нагороди за участь в миротворчій місії.

З вересня 2019 року працює над темою дисертаційного дослідження, яка була затверджена Вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 3 від 29.10.2020 р.).

У 2019 вступив до аспірантури в ХНУВС, а з 2020 року був переведений до аспірантури на кафедру педагогіки і методики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаського державного педагогічного університету» за спеціальністю 015 Професійна освіта.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 20 публікацій, із них: 5 статей у наукових фахових виданнях України (2 статті – у співавторстві); 3 статті в зарубіжних періодичних виданнях (2 статті – у співавторстві); 2 статті у іншому періодичному виданні України; 1 методичні рекомендації; 1 навчальний посібник – у співавторстві; 8 – у збірниках Міжнародних та Всеукраїнських конференцій (2 тези – у співавторстві).

Слово надається Лютому Володимирі Миколайовичу для виголошення основних моментів дисертаційної роботи.

2. Лютий В. М., який виклав основний зміст дисертації «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання» та загальні висновки, що були здобуті в результаті здійсненого ним дослідження.

Лютий В. М.: Шановний головуєчий, шановні присутні! Вашій увазі пропонуються результати дослідження «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання».

Одним із вирішальних факторів успішної підготовки офіцерів Національної гвардії України є удосконалення систем професійної підготовки і військової освіти у НГУ. Для досягнення відповідності стандартам НАТО і вимогам до вивчення іноземних мов у Національній гвардії України організована і здійснюється мовна підготовка особового складу. Для сучасного офіцера важливо не стільки знати одну іноземну мову, скільки володіти уміннями і навичками швидко опанувати нові мови. Звідси постає питання пошуку і добору методів, які сприяють не тільки підвищенню ефективності навчання, але й подальшій самоосвіті. Нормативно-правовими актами України передбачено впровадження у процес індивідуальної підготовки офіцерів НГУ дистанційного навчання з метою підвищення рівня професійної компетентності військовослужбовців та особового складу відповідно до практик у державах – членах НАТО, а також створення різних можливостей та умов для вивчення іноземних мов особовим складом НГУ. До них належить дистанційне навчання, яке досі не було впроваджено в освітній процес НГУ. Зокрема, індивідуальна підготовка особового складу НГУ в процесі дистанційного навчання іноземній мові не досліджувалася в науково-педагогічних дослідженнях. Це й зумовило вибір теми роботи. Дозвольте не зупинятися на науковому апараті роботи, його подано в роздатковому матеріалі.

За першим завданням ми дійшли висновків:

Основна проблема у дослідженні МК полягає у тому, що через граничність наведене поняття вивчається психологією, лінгвістикою, психолінгвістикою, філософією мови, лінгводидактикою, і залежно від наукової парадигми та конкретних завдань часткового дослідження зміст цього поняття досить сильно варіює. Нами виявлено наявність розбіжностей у тлумаченні поняття «мовна компетентність», усвідомленні зазначеної проблеми, а також стан розробленості проблеми формування мовної компетентності офіцера. З'ясовано, що розробленість науково-педагогічної проблеми дистанційного навчання офіцерів НГУ є недостатньою. Існуючі дослідження розкривають такі поняття, як *мовна компетентність* та *дистанційне навчання*. Проблема навчання іноземним мовам курсантів достатньо розроблена, у той час як дистанційне навчання офіцерів іноземним мовам як підвищення їхньої кваліфікації не є розкритим у науково-педагогічних дослідженнях.

Нами з'ясовано, що:

– *мовна компетентність офіцера* – це інтегративне утворення особистості, яке дає змогу фахівцеві (офіцерові) ефективно здійснювати іншомовну комунікацію, досягати при цьому позитивних результатів у своїй професійній діяльності;

– *дистанційне навчання* є окремим видом навчання з особливою формою, який передбачає екстериторіальну взаємодію суб'єктів навчання з використанням психолого-педагогічних, інформаційно-комунікативних технологій та цифрових інформаційно-освітніх ресурсів, дає змогу проводити інтерактивні заняття з різною кількістю людей, надаючи можливість в індивідуальному спілкуванні між об'єднаними спільною метою суб'єктами та об'єктами навчання синхронно та асинхронно, реалізовується у спеціалізованому середовищі за допомогою технічних засобів зв'язку і характеризується інтенсифікацією, активізацією та індивідуалізацією навчання.

Установлено, що є особливості змісту і процесу дистанційного навчання офіцерів НГУ, які зумовлені специфікою виконання службово-бойових завдань.

Можливими науковими підходами до моделі процесу дистанційного навчання офіцерів НГУ є: андрагогічний, системний, компетентнісний, контекстний, суб'єктно-діяльнісний, особистісний або особистісно-орієнтований, особистісно-діяльнісний, акмеологічний, комунікативний або комунікативно-когнітивний, аксіологічний або ціннісний, інформаційно-змістовний, комунікативно-діяльнісний, соціокультурний або культурологічний, профільно-орієнтований, гуманістичний, рефлексивний. Ці підходи різного рівня, які є базою для нашого подальшого дослідження, розроблення моделі формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання та педагогічних умов її впровадження.

Принципи, технології, методика, форми та методи дистанційного навчання офіцерів мовній компетентності можуть бути педагогічними, дистанційного навчання, а також пов'язаними зі специфікою вивчення іноземної мови дистанційно.

За другим завданням ми дійшли висновків. Результати нашого дослідження показали, що стан сформованості мовної компетентності офіцерів

недостатньою мірою відповідає потребам Національної гвардії України у наявності підготовленого особового складу, який можна залучати до заходів міжнародного співробітництва. Крім того у процесі проведення досліджень виявлено, що недостатній рівень сформованості мовної компетентності створює певні труднощі не лише під час залучення офіцерів до професійної діяльності за кордоном, а й у професійній діяльності під час заходів міжнародного співробітництва в Україні. З'ясовано, що низка проблемних питань у мовній підготовці офіцерів свідчить про необхідність змін у змісті іншомовної освіти, методах і формах викладання, створенні різноманітних умов для вивчення мови офіцерами.

Установлено, що труднощі мовної підготовки офіцерів НГУ (брак часу на навчання, недостатня можливість контактувати з носіями мови, складнощі із опануванням професійної термінології, недостатній словниковий запас тощо) можуть долатися через дистанційне навчання. Серед особливостей мовної підготовки офіцерів виявлено, що: саме дистанційне навчання найбільш потребує інтерактиву для успішного навчання спілкуванню; половина офіцерів не має позитивної мотивації до дистанційного навчання іноземним мовам; дистанційне навчання потребує попередньої підготовки до його впровадження серед офіцерів і розвиток у них позитивної мотивації до його використання; потрібна цифрова грамотність офіцерів для дистанційного навчання з усіх видів мовної діяльності. Напрямами поліпшення стану вивчення іноземної мови офіцерів у військових частинах НГУ в ході професійної (індивідуальної) підготовки визначено: створення різноманітних умов в НГУ для її вивчення (організаційних, педагогічних, технічних, нормативних); урахування рівня знання мови офіцерами і диференціація навчання на цій основі; удосконалення змісту і методик викладання іноземної мови відповідно до посадових обов'язків офіцерів з урахуванням специфіки службово-бойової діяльності військових частин НГУ; розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам; забезпечення іншомовної практики для офіцерів НГУ в щоденній діяльності та іншомовному середовищі; полікультурна підготовка офіцерів; підготовка офіцерів до дистанційного навчання за допомогою формування у них цифрової грамотності тощо.

За третім завданням хочемо зазначити, що з урахуванням наукових досліджень з проблеми і результатів емпіричного дослідження стану сформованості мовної компетентності офіцерів Національної гвардії України у військових частинах нами було обґрунтовано модель формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання.

Модель формування мовної компетентності представлена в роздатковому матеріалі.

Під поняттям «педагогічні умови» формування мовної компетентності офіцерів у процесі дистанційного навчання розуміємо спеціально організовані в освітньому процесі ЗВО обставини, які забезпечують вплив на формування й розвиток у слухачів усіх компонентів мовної компетентності (організаційно-мотиваційного, когнітивного, комунікативного та контрольно-оцінного). Визначено такі педагогічні умови формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання в Академії:

навчально-методичне забезпечення використання засобів формування мовної компетентності у офіцерів в процесі дистанційного навчання; формування цифрової компетентності викладачів щодо використання дистанційних технологій в освітньому процесі та формування цифрової грамотності офіцерів-слухачів; розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам. Установлено, що педагогічні умови формування мовної компетенції офіцерів НГУ у дистанційному навчанні повинні реалізовуватися в освітньому процесі лише в комплексі, оскільки вони взаємопов'язані логічно і залежні одна від одної. Окремо ці умови застосованими або використаними в іншій послідовності не можуть бути. Їх упровадження потребує зазначеної послідовності.

За четвертим завданням ми дійшли висновків:

Сформованість мовної компетентності офіцерів військових частин НГУ визначалася за такими критеріями: мотиваційний, змістовно-когнітивний, діяльнісно-комунікативний та контрольний-оцінний. Ці критерії відбивали структуру мовної компетентності офіцерів НГУ, розкривалися через перелік показників, які можна було оцінювати залежно від ступеню їх прояву. Нами було виділено 3 рівні сформованості МК у офіцерів НГУ: низький, середній, високий.

Більш детально критерії, показники, рівні сформованості мовної компетентності офіцерів подано в роздатковому матеріалі.

За п'ятим завданням ми зробили таку роботу:

З'ясовано, що розроблену нами модель ДН було впроваджено в 2 етапи в 2019-2021 рр. в НА НГУ: 1) 2019–2020 рр. – початок використання в Академії навчання з елементами дистанційного навчання і системи Інтранет на базі MOODLE; 2) 2020–2021 рр. – перехід під час пандемії Академії в мовній підготовці на ДН і початок використання Internet-технології з обмеженням для офіцерів. Впровадження обґрунтованих нами педагогічних умов формування МК офіцерів НГУ відбувалась поряд зі становленням моделі формування мовної компетентності офіцерів НГУ становленням дистанційного навчання в Академії, під час формувального етапу експериментального дослідження.

Перша педагогічна умова була впроваджена в навчальний процес вивчення іноземних мов шляхом вдосконалення навчально-методичного забезпечення через розробку методичних рекомендацій з дистанційного вивчення іноземних мов офіцерами Національної гвардії України, впровадження розробленого ІКДН в програму інтенсивного курсу вивчення іноземних мов; додавання до змісту традиційного навчально-методичне забезпечення інтенсивного дистанційного навчального курсу ще технології мультимедіа та електронні підручники із засобами навігації (пошук, гіперпосилання, закладки, примітки та інші); ресурси мережі Internet, тематичні каталоги, пошукові системи, електронні каталоги та енциклопедії, освітні тематичні електронні видання; засоби комунікації (чати, форуми, платформи спілкування); програмні продукти для тестування для перевірки знань; професійно-орієнтовані програмні продукти для навчання іноземної мови тощо.

Особливістю цих методичних рекомендацій було те, що вони вперше

враховували особливості дистанційного навчання іноземної мови офіцерів на різних етапах засвоєння, враховували види мовної діяльності (читання, письмо, аудіювання та говоріння) офіцерів, напрямки службово-бойової діяльності офіцерів НГУ.

Друга педагогічна умова була реалізована шляхом формування цифрової грамотності у викладачів на різноманітних курсах підвищення кваліфікації: 1) щодо інтенсифікації освітнього процесу, порядку оцінювання та тестування слухачів, а також зворотнього зв'язку із студентами; 2) з дидактики і методики викладання у ЗВО; 3) для фасилітаторів; 4) для викладачів-початківців; 5) курси застосування моделі навчання для дорослих; 6) з дистанційного навчання іноземним мовам та інші.

А також викладачі проводили заняття із слухачами щодо користування засобів дистанційного навчання і тим самим розвивали цифрову грамотність офіцерів.

Третя педагогічна умова передбачала розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам. Особливостями підвищення мотивації здобувачів освіти дистанційної форми навчання виділено: застосування методів розвитку позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам протягом не тільки першого етапу засвоєння, а й протягом всього процесу засвоєння. Визначено, що для успішнішого формування мотивації офіцерів до дистанційного навчання необхідно використовувати інноваційні технології, методики і засоби навчання, такі як: індивідуалізоване (особистісно-орієнтоване) навчання, хмарні технології, Web-квести, інформаційно-комунікаційні технології, ігрові технології навчання та інтерактивне навчання набувають неабиякого значення, інтерактивні відео-інструкції для ознайомлення слухачів з особливостями роботи в системі дистанційного навчання. Необхідним є в дистанційному навчанні проведення на початку вивчення кожного дистанційного курсу вхідного тестування слухачів.

Серед основних засобів, що вплинули на розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам виділено наступні: 1) для комунікації з групою; 2) для управління проектом та завданнями; 3) для використання інструментів спільної візуалізації; 4) для організації інтерактивних вправ; 5) для спільного використання файлів; 5) для спільної роботи.

З метою підтримання мотивації до навчання протягом всього заняття, а не тільки на початку заняття було віднесено такі методи, як: 1) діалогізації; 2) проблематизації; 3) персоналізації, індивідуалізації й диференціації; 4) активізації уваги засобами дистанційного навчання; 5) побудови зв'язку між отриманими знаннями і розвитком та побудовою професійної кар'єри; 6) позитивного підкріплення успіхів і гальмування помилок, створення ситуацій успіху в навчанні засобами цифрових технологій; 7) підтримання рівня задоволеності. А також методи мотивації до використання засобів дистанційного навчання: метод фасилітації; «багато до багатьох»; складних завдань; сучасні методи вивчення іноземної мови (навчання, що базується на завданнях; «представлення-практика-продукування»; лексичний метод; метод

функцій; комунікативні методи; граматико-перекладний метод; метод повного фізичного відтворення; метод сугестивного відкриття; навчання, що базується на змісті; навчання мови через інтеграцію); сайти-ігри.

Аналіз результатів підсумкового діагностування сформованості мовної компетентності офіцерів експериментальної групи засвідчив позитивну динаміку за всіма критеріями.

Проведене дослідження не претендує на повноту розкриття проблеми формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання, отримані результати доводять необхідність її подальшого теоретичного та експериментального дослідження щодо студентоцентрованого підходу в дистанційному навчанні офіцерів НГУ, розвитку їх мовної компетентності в змішаному навчанні, через неформальну та інформальну освіту. Дякую за увагу.

Здобувач відповів на запитання.

Воронова Н. С., доктор педагогічних наук, доцент: В чому особливість формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання? Які теоретичні основи Вашого дослідження? Чим обумовлений їх вибір?

Лютий В. М.: Ми виділяємо особливості формування мовної компетентності офіцерів НГУ в змісті і процесі дистанційного навчання.

Особливості в змісті дистанційного навчання офіцерів НГУ зумовлені специфікою виконання службово-бойових завдань. До особливостей змісту належить термінологія стосовно: охорони громадського порядку і участі у припиненні масових заворушень, охорони ядерних установок, ядерних матеріалів, ВДО та СВ; охорони ДПіКУ іноземних держав, представництв міжнародних організацій в Україні; участі у заходах, пов'язаних з припиненням збройних конфліктів та у заходах із припинення терористичної діяльності; участі у підтриманні або відновленні правопорядку в районах виникнення особливо тяжких НС техногенного чи природного характеру; участі у припиненні групових протиправних дій осіб, узятих під варту, засуджених, а також у ліквідації наслідків таких дій в УПУ, УВП.

До особливостей процесу дистанційного навчання офіцерів відносять:

- наявність обмежень у користуванні цифровими технологіями і ресурсами внаслідок обмежень військово-професійної діяльності;
- експлуатація телекомунікаційних та інформаційних ресурсів у межах єдиного інформаційного середовища на базі корпоративної мережі;
- застосування новітніх гіпертекстових та мультимедійних технологій;
- індивідуалізація і диференціація процесу навчання з орієнтацією на можливість і рівень професіоналізму викладача; професійний досвід і посадові обов'язки офіцера.

Ми ґрунтувалися в своєму дослідженні на комплексі наукових підходів різних рівнів:

1. Компетентнісного (відповідно до закону України «Про вищу освіту»), який є основою для формування мовної компетентності.

2. Андрагогічного як основи навчання дорослих в підвищенні кваліфікації.

3. Системний, який розглядає дистанційне навчання як підсистему освітнього процесу в ЗВО.

4. Студентоцентричного як філософської основи організації освітнього процесу в контексті Європейських вимог до вищої освіти.

5. Діяльнісного, оскільки засвоєння нового можливо лише в самостійній роботі над новим матеріалом.

6. Інформаційного, оскільки дистанційне навчання ґрунтується на ІТ-технологіях.

Хижняк І. А., доктор педагогічних наук, професор: 1. Чим дистанційний навчальний курс з англійської та французької мов відрізняються від інших інтенсивних курсів іноземних мов?

Лютий В. М.: Інтенсивні курси вивчення іноземних мов для офіцерів тривали до 2019 р. 432 год. під керівництвом викладача. Особливістю цих курсів було те, що навчання проводилося за змішаною технологією з використанням кореспондентського навчання, елементів медіаосвіти та інтерактивних технологій, дистанційна освіта була фрагментарною. Хоча у внутрішній мережі Академії вже існувала на той час система дистанційного навчання MOODLE, але з певними обмеженнями щодо користування (а саме: доступ до системи мали лише користувачі внутрішньої мережі, наповнення модулів не передбачало використання сучасних інструментів дистанційного навчання, слухачі не мали можливості опісля завершення курсу навчання продовжувати використання навчальних матеріалів за зовнішнім доступом в мережу Академії).

Особливістю було те, що:

1. Збільшено кількість годин до 540.
2. Урахування в темах занять специфіку СБД НГУ.
3. Використання як ресурсів Інтернет так і ресурсу Академії – Інтранет.
4. Засоби дистанційного навчання використовувалися ті, які доступні офіцерам та не вимагали плати за користування.
5. Особливістю переходу від очного навчання слухачів іноземним мовам до дистанційного стали кілька як зовнішніх, так і внутрішніх факторів:
 - по-перше, взяття Україною вектору розвитку збройних формувань щодо досягнення взаємосумісності із формуваннями країн-партнерів НАТО;
 - по-друге, ситуація в країні щодо обмежень вільного пересування у зв'язку із карантинними обмеженнями;
 - по-третє, розвиток цифрових технологій, які збільшують спроможності військовослужбовців до навчання без відриву від виконання службових обов'язків;
 - по-четверте, необхідність постійного підвищення кваліфікації офіцерами;
 - по-п'яте, відсутність можливості залучення до очних занять.

Хижняк І. А.: 2. Як на практиці впроваджувалася Ваша модель формування мовної компетентності в процесі дистанційного навчання?

Лютин В. М.: У 2019-2020 рр. в Академії було зроблено такі кроки:

1) 2019–2020 рр., почали використовувати навчання з елементами ДН і системою Intranet на базі MOODLE;

2) 2020–2021 рр., під час пандемії у Академії перейшли у мовній підготовці на дистанційне навчання і почали використовувати Internet-технології з обмеженням для офіцерів.

У 2020–2021 рр. було виключно дистанційне навчання відповідно до моделі.

Розкриємо зміни в освітньому процесі з приводу змішаного та дистанційного навчання у 2019–2021 рр.

У мовному відділі НА НГУ розширилися можливості реалізації технології змішаного навчання і впровадження цифрових, інтерактивних та особистісно-орієнтованих технологій. Завдяки появі у відділі комп'ютерів було запроваджено нові форми навчання. Так, почала працювати програма «NIBELUNG», за допомогою якої комп'ютерний клас був перетворений в інтерактивне мультимедійне середовище із розширеними можливостями лінгафонної лабораторії. У слухачів з'явився доступ до локальної мережі Академії – Intranet, де вони мали можливість використовувати розміщені там навчальні матеріали щодо підготовки до занять, що збільшило позааудиторний час навчання іноземній мові. Підручники, які раніше були лише у паперовому вигляді, тепер мають електронний формат, а аудіо- та відеоматеріали стало можливо прослуховувати і переглядати за допомогою комп'ютерів як на занятті, так і під час самостійної підготовки, у вільний час.

З огляду на ситуацію в країні з пандемією в Академії було прийнято рішення щодо впровадження дистанційного навчання на Інтенсивних курсах вивчення іноземних мов. І вже протягом 2020–2021 рр. дистанційне навчання широко використовується слухачами із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, технологій мультимедіа, електронних підручників із засобами навігації, ресурсів мережі Internet, освітніх тематичних електронних видань, програмних продуктів для тестування і перевірки знань та професійно-орієнтованих програмних продуктів для навчання іноземної мови, а також засобів синхронної (чату, відео- та аудіочату) та асинхронної комунікації (електронної пошти, месенджерів та блогів).

Серед різноманітних засобів дистанційного навчання було виділено набір способів доставки інформації, включаючи електронну пошту, аудіо- та відеоконференції, а також засоби, які пропонувала вибрана платформа дистанційного навчання.

Серед форм дистанційного навчання використовувалися інтерактивні дошки, електронні підручники із засобами навігації, ресурси мережі Internet, тематичні каталоги, пошукові системи, електронні каталоги та енциклопедії, освітні тематичні електронні видання, засоби комунікації (чати, форуми, платформи спілкування), програмні продукти для тестування і перевірки знань та професійно-орієнтовані програмні продукти для навчання іноземній мові.

Гаврілова Л. Г., доктор педагогічних наук, професор: Як Ви проводили опитування офіцерів НГУ про стан сформованості їх мовної компетентності?

Лютий В. М.: Ми проводили письмове анкетування офіцерів військових частин НГУ. Анкету розробляли самостійно, з урахуванням завдань нашого дослідження. Ми розробили анкету з 46 питань, закритих, відкритих, напіввідкритих. Вони стосувалися рівня мовної компетентності офіцерів, дистанційного навчання офіцерів, їх потреб і проблем в дистанційному навчанні іноземній мові, шляхів удосконалення дистанційного навчання іноземній мові офіцерів військових частин НГУ. Офіцери були з різних військових частин НГУ усіх регіонів України, опитування проводилося з допомогою Гугл-форми дистанційно.

Офіцери відповідали добровільно, анонімно. Анкета пропонувалася тим, хто по службі є дотичним до використання іноземної мови чи планує підвищення по службі, де потрібно використання іноземна мова.

Бескорса О. С., кандидат педагогічних наук, доцент: Як викладачі поставилися до дистанційного навчання та необхідності свого навчання працювати дистанційно? Чи були перешкоди і як Ви їх долали? Як Ви їх мотивували до навчання цифровій компетентності?

Лютий В. М.: Викладачі виконували розпорядження Начальника Академії щодо переходу на дистанційне навчання та навчання в системі Інтранет. Адже вони військовослужбовці і виконували свої обов'язки. Була мотивація до якісного виконання службових обов'язків. Був обмін інформацією та досвідом навчання на засіданнях відділу. Перешкоди були, які пов'язані з якістю зв'язку, пошуком платного контенту, програм і ресурсів. Мотивація до навчання цифрової компетентності офіцерів відділу була присутня, люди прагнули засвоювати нове, про що свідчить перелік курсів, які вони пройшли, кількість сертифікатів у відділі. Це описано у підрозділі 3.2.2.

Вовк Н. В., кандидат педагогічних наук, доцент: Чим відрізняються цифрові педагогічні компетентності викладачів та цифрова грамотність офіцерів? Як Ви вимірювали їх формування та розвиток? Які зміни в них відбулися в процесі експерименту?

Лютий В. М.: Цифровою компетентністю викладача ЗВО зі специфічними умовами навчання є його готовність і здатність у процесі професійної діяльності доцільно, критично і безпечно орієнтуватися в цифровому просторі, використовувати цифрові технології для доступу до інформації, її пошуку, оброблення, професійно-критичного оцінювання, продукування, використання й поширення у власній професійній діяльності, вибирати, створювати та змінювати цифрові ресурси, керувати ними, захищати та поширювати їх, застосовувати у процесі навчання студентів, розширюючи можливості студентів та сприяючи формуванню їхньої цифрової грамотності.

А цифрову грамотність офіцера ми розуміємо як здатність використовувати цифрові медіа й ІКТ, чітко розуміти та критично підходити до оцінювання різних аспектів цифрових медіа і медіа контенту; і слухачі повинні

бути ознайомлені із комп'ютерними технологіями, мультимедійними технологіями, інформаційними технологіями, інформаційно-комунікаційними технологіями, мережевими технологіями (Internet-технологіями, веб-технологіями, всесвітньою павутиною WWW, електронною поштою, списками розсилання, групами новин або телеконференції, передачею файлів FTP, пошуком файлів, розмовами в мережі, IP-телефонією, поштовими технологіями, мобільними технологіями), мобільним апаратним та програмним забезпеченням, case-технологіями, ТВ-технологіями навчання, системою керування вмістом.

Оскільки метою нашого дослідження було формування мовної компетентності офіцерів НГУ, то ми її і вимірювали за результатами впровадження обґрунтованих нами педагогічних умов. 2 педагогічна умова передбачала роботу з формування цифрової компетентності викладачів і цифрової грамотності офіцерів, вплив усіх цих умов показано в результатах експериментальної роботи. Але своїми завданнями виміряти в дослідженні на тему «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання» цифрової педагогічної компетентності викладачів і цифрової грамотності офіцерів ми не ставили. Зміни в цифровій педагогічній компетентності викладачів і цифровій грамотності офіцерів відбулися, оскільки викладачі і офіцери пройшли курси, успішно засвоїли інтенсивний дистанційний навчальний курс.

Бондаренко В. І., доктор педагогічних наук, професор: Чи застосовуються до вивчення іноземної мови на Курсах рівні Європейського стандарту? В чому особливості Вашої першої педагогічної умови – навчально-методичне забезпечення? Чим вона відрізняється від іншого навчально-методичного забезпечення? Яким чином реалізовані в інтенсивному дистанційному навчальному курсі такі моделі навчання як «перевернутий клас» та «віртуальний клас»?

Лютий В. М.: Як нами зазначено в роботі, особливістю підготовки слухачів на Інтенсивних курсах вивчення іноземних мов є післядипломна підготовка. І викладачі Курсів зосереджують зусилля на піднятті рівня вже існуючих знань офіцерів. Можна сказати, що під час вивчення іноземних мов курсантами оцінювання рівня знань відбувається відповідно системи рівнів володіння іноземною мовою CEFR (Common European Framework of Reference) та Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System). Особливістю ІКВІМ є оцінювання слухачів за системою NATO STANAG 6001, де оцінюються біль навички та уміння використовувати іноземну мову.

2. Навчально-методичне забезпечення – складова будь-якого освітнього процесу в ЗВО. Але в дистанційному навчанні для офіцерів НГУ є свої особливості. Так, навчально-методичне забезпечення використання засобів формування мовної компетентності у офіцерів в процесі дистанційного навчання було впроваджено в навчальний процес вивчення іноземних мов шляхом вдосконалення через: розробку перших методичних рекомендацій з дистанційного вивчення іноземних мов офіцерами Національної гвардії

України; впровадження розробленого інтенсивного дистанційного навчального курсу в програму інтенсивного курсу вивчення іноземних мов з вказаними ресурсами і засобами для дистанційного навчання на англійській і французькій мові; додавання до змісту традиційного навчально-методичного забезпечення інтенсивного дистанційного навчального курсу ще технології мультимедіа та електронних підручників із засобами навігації (пошук, гіперпосилання, закладки, примітки та інші); використання в інтенсивного дистанційного навчального курсі ресурсів мережі Internet, тематичних каталогів, пошукових систем, електронних каталогів та енциклопедій, освітніх тематичних електронних видань; опису можливостей застосування нових засобів комунікації (чати, форуми, платформи спілкування); опису можливостей програмних продуктів для тестування для перевірки знань та професійно-орієнтовані програмні продукти для навчання іноземної мови тощо. Особливістю наших перших методичних рекомендацій для дистанційного навчання було те, що вони вперше враховували особливості дистанційного навчання іноземної мови офіцерів на різних етапах засвоєння, враховували види мовної діяльності (читання, письмо, аудіювання та говоріння) офіцерів, напрями службово-бойової діяльності офіцерів НГУ.

Як відомо, модель навчання «Перевернутий клас» являє собою різновид змішаного навчання, головною особливістю якого є те, що домашнім завданням для слухачів є робота в онлайн-середовищі: перегляд навчальних відеоматеріалів або інформаційних ресурсів для опрацювання нового навчального матеріалу або закріплення вже вивченого, а також передбачає самостійне вивчення слухачем нової теми: перегляд відеолекції; читання навчальних текстів, перегляд ілюстрацій; проходження тестів та вправ на початкове засвоєння теми. Віртуальні уроки побудовані на тому ж принципі, що й очні уроки, які слухачі відвідують в стінах навчального закладу. Офіцери розвивають навички говоріння та письма зі своїм викладачем та іншими слухачами у режимі реального часу та виконують багато парних та групових завдань. Основою класу є платформа Google Classroom.

Головуючий на засіданні – доктор педагогічних наук, професор Бондаренко В.І. запропонував розпочати обговорення результатів дослідження Лютого Володимира Миколайовича.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки ДДПУ Цибулько Людмила Григорівна.

1. Характеристика особистості здобувача.

Лютий Володимир Миколайович у 2005 році закінчив Військовий інститут ВВ МВС України за спеціальністю «Переклад» (здобув кваліфікацію магістра філології, викладача—дослідника, перекладача з двох мов, офіцера військового управління тактичного рівня) та у 2011 році закінчив Академію ВВ МВС України за спеціальністю «Військово-соціальне управління» (здобув кваліфікацію магістра військово-соціального управління, офіцера військового управління оперативно-тактичного рівня). З 2019 р. працює викладачем іноземної мови (англійської) у Національній академії Національної гвардії України у мовному відділі. З липня 2020 – начальник мовного відділу.

З вересня 2019 року працює над темою дисертаційного дослідження, яка була затверджена Вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 3 від 29.10.2020 р.).

У 2019 вступив до аспірантури ХНУВС, з 2020 року був переведений аспірантом до кафедри педагогіки і методики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаського державного педагогічного університету».

За темою дисертаційної роботи опубліковано 20 публікацій, із них: 5 статей у наукових фахових виданнях України (2 статті – у співавторстві); 3 статті в зарубіжних періодичних виданнях (2 статті – у співавторстві); 2 статті у іншому періодичному виданні України; 1 методичні рекомендації; 1 навчальний посібник – у співавторстві; 8 – у збірниках Міжнародних та Всеукраїнських конференцій (2 тези – у співавторстві).

2. Виконання освітньо-наукової програми.

Здобувачем *Лютим В. М.* повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми аспірантури Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» за наступними дисциплінами: «Філософія науки та методологія дослідження» (180 годин, 6 кредитів), «Англійська мова наукового та професійного спрямування» (240 годин, 8 кредитів), «Сучасні технології дослідження» (180 годин, 6 кредитів), «Теорія і методика професійної освіти» (150 годин, 5 кредитів), «Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті» (150 годин, 5 кредитів), «Педагогічні технології в професійній освіті» (5 кредитів / 150 годин), «Теорія і практика формування змісту професійної освіти» (5 кредитів / 150 годин), «Стратегічний менеджмент в освіті» (150 годин, 5 кредитів), «Компетентнісний підхід у сучасній освіті» (150 годин, 5 кредитів), «Практика (асистентська)» (300 годин, 10 кредитів), що повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 216 (зі змінами).

Здобувачем *Лютим В. М.* здобуто глибинні знання зі спеціальності (240 кредитів ЄКТС): пройдено цикли загальної та професійної підготовки, набуто практичних навичок у професійній (аналітичній, викладацькій, науково-дослідницькій, консультативній, комунікативній, організаційно-методичній, виховній) діяльності, умінь вирішувати актуальні проблеми сьогодення в педагогічній науці.

Лютим В. М. проявив себе наполегливим, відповідальним науковцем, своєчасно виконував всі розділи індивідуального навчального плану, відвідував лекції та семінарські заняття, які проводили науково-педагогічні працівники кафедри.

Здобувач *Лютим В. М.* оволодів загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (20 кредитів ЄКТС). Під час виконання освітньо-наукової програми аспірантури здобувач *Лютим В. М.* набув універсальних навичок дослідника (180 кредитів ЄКТС), зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового

дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності. Лютим В. М. здобуто мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іноземних наукових текстів з відповідної спеціальності (8 кредитів ЄКТС). Здобувачем Лютим В. М. здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Лютий В. М. оволодів методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провела власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

3. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова освітньо-наукової програми). Індивідуальний план наукової роботи здобувача Лютого В. М. був затверджений рішенням Вченої ради університету 29.10.2020 р., протокол № 3. Науковий керівник: Цибулько Людмила Григорівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки. Термін виконання роботи: 2019–2023 роки.

Здобувач *Лютий В. М.* своєчасно виконував всі розділи індивідуального плану наукової роботи в установлені терміни. Своєчасність та повнота виконання індивідуального плану аспіранта підтверджена результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестації. Відповідально ставилась до поставлених завдань. Зокрема, своєчасно і в повному обсязі провела усі види досліджень із застосуванням сучасних методів.

4. Актуальність дисертації.

Здобувачем *Лютим В. М.* під керівництвом наукового керівника за результатами проведеного теоретичного аналізу наукової літератури в обсязі 287 джерел (наукові статті, посібники, підручники, тези доповідей конференцій, Інтернет-джерела та ін.) визначено актуальність проблеми готовності студентів до навчання в дистанційному середовищі, оскільки при значному різноманітті форм, засобів і моделей дистанційного навчання спостерігається його недостатня якість. Актуальність окресленої проблеми довела і ситуація з використанням засобів дистанційного навчання під час карантину (у 2020 р), коли більшість викладачів ЗВО виявились неготовими до ефективної роботи дистанційно в пандемію. Передусім, ця проблема торкнулась викладачів ЗВО зі специфічними умовами навчання, які під час застосування засобів дистанційного навчання мали враховувати специфіку підготовки офіцерів Національної гвардії України, відповідності стандартам НАТО та вимогам до вивчення іноземних мов у Національній гвардії України. На підставі визначеної актуальності було сформульовано мету, завдання та методи дослідження.

5. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Здобувач *Лютий В. М.* був співвиконавцем НДР кафедри філології, перекладу та

стратегічних комунікацій НА НГУ «Виявлення залежності рівня сформованості компетентності спілкування іноземною мовою здобувачів вищої освіти НА НГУ від використання віртуальних навчальних середовищ та елементів дистанційного навчання в освітньому процесі» (протокол НОВ НА НГУ № 29 від 26.02.2021 р.) та його власне дослідження стало фрагментом даної науково-дослідної роботи.

Дисертацію виконано відповідно до комплексної теми наукових досліджень «Інноваційні технології в технологічній освіті» (державний реєстраційний номер № 0115U003307), що розробляється й упроваджується в Державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет».

6. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Здобувачем *Лютим В. М.*: *вперше обґрунтовано* модель формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання, яка включає наукові підходи (системний, андрагогічний, діяльнісний, компетентнісний, інформаційний), мету, принципи (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам), зміст дистанційного навчання (читання, говоріння, письмо, аудіювання), що диференційований за напрямками службово-бойової діяльності офіцерів НГУ, технології (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання, іноземним мовам), засоби, методи і форми (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання, іноземним мовам), а також педагогічні умови її впровадження в освітній процес;

– визначено, обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови впровадження моделі формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання (навчально-методичне забезпечення використання засобів формування мовної компетентності у офіцерів в процесі дистанційного навчання; формування цифрової педагогічної компетентності викладачів щодо використання дистанційних технологій в освітньому процесі та формування цифрової грамотності офіцерів-слухачів; розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам);

– *виявлено* особливості дистанційного навчання офіцерів НГУ (наявність обмежень у користуванні цифровими технологіями і ресурсами внаслідок обмежень військово-професійної діяльності; експлуатація телекомунікаційних та інформаційних ресурсів у межах єдиного інформаційного середовища на базі корпоративної мережі; застосування новітніх гіпертекстових та мультимедійних технологій; індивідуалізація і диференціація процесу навчання з орієнтацією на можливість і рівень професіоналізму викладача; професійний досвід і посадові обов'язки офіцера);

– *уточнено* перелік засобів ДН у мовній підготовці офіцерів, технологій та платформ дистанційного навчання, офіцерів (для організації дистанційного навчання; для проведення відеоконференції; для оцінювання роботи аудиторії в режимі реального часу; для створення інтерактивних вправ; для створення інтерактивних навчальних застосунків, які дають змогу вести аналітику навчального процесу і реалізувати стратегії індивідуального підходу; для

створення комунікативного простору; для запису скрінкастів; для створення інтерактивних відео із запитаннями, вбудованими в хід ролика; для розміщення власних роликів та надання до них доступу через Internet, тощо);

– *визначено* недостатній стан сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ у військових частинах, сформульовано критерії (мотиваційний, змістовно-когнітивний, діяльнісно-комунікативний та контрольний-оцінний), показники (самооцінка мовної компетентності слухачів; уміння використання мовної компетентності; мотивація до вивчення іноземної мови; основні знання для формування мовних навичок), рівні сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ (високий, середній, низький);

– *подальшого розвитку* набули методи, форми дистанційного навчання офіцерів іноземними мовами.

Практичне значення дослідження полягає у: розробці і впровадженні методичних рекомендацій з дистанційного навчання іноземними мовами офіцерів Національної гвардії України на інтенсивних курсах вивчення іноземних мов; вдосконаленні та урізноманітненні практичних методів технологій, форм та засобів дистанційного навчання, розробці інтенсивного дистанційного навчального курсу з англійської і французької мови для офіцерів НГУ, узагальненні і впровадженні моделі формування мовної компетентності офіцерів НГУ.

7. Нові науково обґрунтовані теоретичні та / або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження Лютого В. М. *підтверджено* експериментальною перевіркою ефективності впровадження результатів дослідження в освітню діяльність мовного відділу Національної академії Національної гвардії України (акт № 229 від 21.07.2021 р.), навчально-наукового центру мовної підготовки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (акт № 257 від 27.07.2021 р.), навчально-наукового центру іноземних мов Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (акт № 182/4112 від 25.08.2021 р.), кафедри мовної підготовки Національного університету цивільного захисту України (акт № 258 від 16.08.2021 р.).

8. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Апробація результатів дисертації.

Основні положення, результати дослідження обговорювалися і були схвалені на засіданнях мовного відділу НА НГУ (Харків, 2019–2021); методичних семінарах мовного відділу НА НГУ (Харків, 2019–2021); спільних семінарах НА НГУ (Харків, 2020–2021); курсах підвищення кваліфікації НА НГУ (Харків, 2021); всеукраїнських наукових конференціях: «Актуальні проблеми іншомовної підготовки фахівців у сфері національної безпеки» (Київ, 2020); «Сучасні реалії та перспективи розвитку освіти» (Дніпро, 2020); «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти» (Харків, 2020); міжнародних наукових конференціях: «Proceedings of the 2020 3rd International Seminar on Education Research and Social Science» (Куала-

Лумпур, Малайзія, 2020); «Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика» (Харків, 2021); «Соціальні аспекти військово-професійної діяльності сектора безпеки і оборони: виклики сьогодення» (Харків, 2021); «The 9th International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent economy» (Одеса, 2021); «Сучасні світові тенденції розвитку науки та освіти» (Полтава, 2021); крім того обговорювалися на засіданнях кафедри іноземних мов НА НГУ (2019–2021); а також на засіданні кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Слов'янськ, 2021).

9. Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації.

Основний зміст дисертації у 20 публікаціях, із них: 5 статей у наукових фахових виданнях України (2 статті – у співавторстві); 3 статті в зарубіжних періодичних виданнях (2 статті – у співавторстві); 2 статті у іншому періодичному виданні України; 1 методичні рекомендації; 1 навчальний посібник – у співавторстві; 8 – у збірниках Міжнародних та Всеукраїнських конференцій (2 тези – у співавторстві).

10. Одержані автором результати є самостійним внеском у розроблення моделі та педагогічних умов формування професійної готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування засобів дистанційного навчання. Ідеї, що належать співавторам публікацій, не використовувались у матеріалах дисертації. В дисертації на основі ґрунтовного аналізу вітчизняного й зарубіжного досвіду в галузі дистанційної освіти, врахування дидактичних принципів, принципів дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам та загальних тенденцій інформатизації освіти запропоновано модель формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. У працях, опублікованих у співавторстві, автору належить: доведення можливості застосування інформаційно-аналітичних цифрових технологій в працевлаштуванні офіцерів, які звільнилися в запас (Mykhailo Medvid, Peter Ivashchenko, Igor Britchenko, Iryna Trubavina, and Volodymyr Liutyi. Decision support information and analytical technology in discharge military personnel employment. *The 9th International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent Economy. SHS Web of Conferences* 107, 05001 (2021) M3E2 2021. DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110705001>); розроблено методик організації системи зворотного зв'язку при вивченні іноземних мов у ЗВО зі специфічними умовами навчання (Медвідь М. М., Лисичкина І. О., Лісовенко Д. В., Лютий В. М., Ніконенко О. В. Методика організації системи зворотнього зв'язку у вищому військовому навчальному закладі. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. Випуск № 2.2021. с. 85-92. DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2021-2>); розкрито сутності ДН в сфері національної безпеки (Лютий В. М., Сергієнко М. С.

Дистанційне навчання у сфері національної безпеки. *Тези доповідей другої міжвузівського науково-методичної конференції «Актуальні проблеми іноземної підготовки фахівців у сфері національної безпеки»*. Київ: Воєно-дипломатичній академії імені Євгенія Березняка, 2020. с. 57-60); розроблення і класифікація методів формування комунікативної готовності майбутніх офіцерів НГУ до взаємодії під час міжнародних миротворчих операцій (Лютий В. М., Єршова В. О.; розкрито закордонний досвід навчання іноземним мовам офіцерів (Serhienko, M. S., Liutyi, V. M., & Wilson, M. (2021). Experience in implementing distance learning technologies in an international context. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Pedagogy and Psychology*, 7(3), 39-46.); визначено методи формування комунікативної готовності майбутніх офіцерів НГУ до взаємодії під час міжнародних миротворчих операцій. (*Тези доповідей всеукраїнської науково-методичної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти»*. Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2020. с. 138-142); добір інформаційних ресурсів і засобів ДН, завдань для дистанційного навчання для слухачів інтенсивних курсів (Основна іноземна мова (англійська) для слухачів інтенсивних курсів: Рівень 3 знань відповідно до мовних стандартів СТАНАГ 6001. Ч. 1: Навч. Посібник / НАНГУ, уклад. Хорошилова Ю. О., Гончар В. В., Лютий В. М., 2020. 277 с.).

Спеціальність, якій відповідає дисертація: дисертація повністю відповідає паспорту спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

10. Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладення.

11. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

Під час виконання дисертації здобувач дотримувався принципів академічної доброчесності, за результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

12. Відповідність дисертації вимогам «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167) (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40.

Дисертація здобувача Лютого В. М. за темою «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання» за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) повністю відповідає вимогам пунктів 9-18 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167) (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40, та може бути представлена до проведення попередньої експертизи.

У процесі обговорення **ВИСТУПИЛИ:**

Офіційний рецензент Ольга Георгіївна Набока, доктор педагогічних наук, професор, перший проректор із науково-педагогічної роботи ДДПУ: Дисертація Лютого Володимира Миколайовича «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання» присвячена проблемі, актуальність якої не викликає сумнівів, адже на сучасному етапі розвитку Національної гвардії України вимоги щодо знання іноземної мови офіцерами в контексті підвищення взаємосумісності підрозділів НГУ зі збройними формуваннями країн-партнерів НАТО стоять дуже гостро. Отже, досягнення стандартів НАТО вимагає від офіцерів постійного підвищення кваліфікації та мовної підготовки. Теперішня ситуація у світі із COVID-19 внесла свої корективи і в професійну підготовку військовослужбовців усіх збройних формувань України. Тому пошук нових методів, технологій та форм навчання є актуальним і у військовому середовищі.

Необхідність створення можливостей та умов для вивчення іноземних мов особовим складом НГУ на базі електронної платформи для дистанційного навчання також відбито в нормативно-правовій базі, зокрема в Указі Президента України № 203/2020 «Про Річну національну програму під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік», наказі Міністра оборони України від 25.09.2019 р. № 502 «Про затвердження Змін до Інструкції про організацію виконання Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України», наказі Міністра оборони України від 01.06.2006 р. № 303 «Про затвердження Інструкції про порядок присвоєння класної кваліфікації військовослужбовцям Збройних Сил України» та інших нормативно-правових актах визначено, що дистанційне навчання, якого досі, в силу особливостей військово-професійної діяльності в Україні, в НГУ не було, є необхідною умовою професійної підготовки військовослужбовців.

Ураховуючи те, що нормативно-правовими актами України передбачено підвищення рівня професійної компетентності військовослужбовців та особового складу відповідно до практик у державах – членах НАТО, а також створення різноманітних можливостей та умов для вивчення іноземних мов особовим складом Національної гвардії України, упровадження в процес індивідуальної (професійної) підготовки офіцерів НГУ дистанційного навчання відповідає меті такого завдання. Зважаючи на викладене, дослідження Лютого Володимира Миколайовича «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання» є актуальним і своєчасним.

Свідченням фундаментальності й актуальності дисертаційної роботи є її зв'язок із темою комплексної програми науково-дослідної роботи кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії НГУ «Виявлення залежності рівня сформованості компетентності спілкування іноземною мовою здобувачів вищої освіти НА НГУ від використання віртуальних навчальних середовищ та елементів дистанційного навчання в освітньому процесі» (державний реєстраційний номер 0121U109856) та

відповідно до комплексної теми наукових досліджень «Інноваційні технології в технологічній освіті» (державний реєстраційний номер № 0115U003307), що розробляється й упроваджується в ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Зазначимо, що дисертаційних досліджень із вивчення проблеми дистанційного навчання іноземної мови в Національній гвардії України, зокрема на засадах компетентнісного підходу, не було раніше, що підтверджено коротко у вступі та аналізом стану розробленості проблеми в підрозділі 1.1, який детально розкриває формування мовної компетентності в офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання в науково-педагогічних дослідженнях за дисертаціями та монографіями.

У дисертації представлено всі необхідні рівні наукової новизни отриманих результатів. Автором уточнено: сутність поняття «мовна компетентність офіцера» як інтегративного утворення особистості, яке дозволяє фахівцю (офіцеру) ефективно здійснювати іншомовну комунікацію, досягати при цьому позитивних результатів у своїй професійній діяльності. Дисертантом уточнено і конкретизовано сутність і структуру мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України, що ґрунтується на особливостях формування мовної компетентності: врахуванні наукових підходів до формування мовної компетентності у офіцерів; формуванні мовної компетентності офіцера НГУ із врахуванням специфіки завдань НГУ; виділено педагогічні, дидактичні та організаційні умови формування мовної компетентності офіцера НГУ; обґрунтовано модель формування мовної компетентності та визначено, обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови впровадження моделі формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання.

Рецензована дисертаційна робота структурована відповідно до вимог, що висуваються до дисертаційних робіт, складається зі вступу, трьох розділів, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Визначення основних параметрів дисертаційної роботи не викликає принципів зауважень. Вважаємо, що виклад основного матеріалу дисертації логічний і послідовний та відзначається високим науково-теоретичним рівнем.

Проведений аналіз дає підстави розглядати дисертацію В. М. Лютого як завершений і цілісний доробок із важливої вітчизняної теорії професійної освіти. Для розв'язання завдань дослідження, досягнення мети, перевірки основної і робочих гіпотез використано комплекс теоретичних та емпіричних методів дослідження. Позитивним є те, що методи добиралися відповідно до завдань конкретного етапу дослідження, що дало змогу його автору досягти поставлених цілей і виконання завдань.

Безсумнівним є вагоме практичне значення дослідження, яке полягає в тому, що розроблено науково-методичне забезпечення досліджуваного процесу, здійснено підбір ефективних методів, технологій, форм і засобів традиційного та дистанційного навчання іноземної мови офіцерів Національної гвардії України. Практична реалізація педагогічних умов формування мовної

компетентності офіцера НГУ також визначається розробкою авторської моделі формування мовної компетентності офіцерів НГУ. Навчально-методичне забезпечення використання засобів формування мовної компетентності у офіцерів в процесі дистанційного навчання відбито в розроблених і впроваджених методичних рекомендаціях із дистанційного навчання іноземних мов офіцерів Національної гвардії України на інтенсивних курсах вивчення іноземних мов.

Отримані автором результати дослідження можуть бути використані для організації освітнього процесу в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання, які здійснюють професійну післядипломну підготовку офіцерів Національної гвардії України, а також у процесі створення дистанційних навчальних курсів та в самоосвітній діяльності офіцерів.

У цілому науковий апарат дослідження В. М. Лютого є коректним, логічним і відповідає структурі роботи. Варто відзначити, що структура дисертаційної роботи є виваженою та доцільною: від розгляду сутності понять «мовна компетентність» і «дистанційне навчання» до аналізу моделі формування мовної компетентності і педагогічних умов формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання, а також експериментальної перевірки їх ефективності.

У «Вступі» В. М. Лютий достатньо чітко, зрозуміло обґрунтував основні параметри дисертації: актуальність, об'єкт, предмет, мету, завдання, наукову новизну та практичне значення дослідження, його апробацію тощо.

У першому розділі здобувачем було досліджено теоретичні питання розробленість науково-педагогічної проблеми дистанційного навчання офіцерів НГУ, розкрито зміст понять «мовна компетентність» і «дистанційне навчання», з'ясовано поняття «мовна компетентність офіцера» та «дистанційне навчання офіцерів», встановлено особливості змісту і процесу дистанційного навчання офіцерів НГУ, які зумовлені специфікою завдань Національної Гвардії України та виділені наукові підходи до процесу дистанційного навчання офіцерів НГУ (андрагогічний, системний, компетентнісний, контекстний, суб'єктно-діяльнісний, особистісний або особистісно-орієнтований, особистісно-діяльнісний, акмеологічний, комунікативний або комунікативно-когнітивний, аксіологічний (ціннісний), інформаційно-змістовний, комунікативно-діяльнісний, соціокультурний або культурологічний, профільно-орієнтований, гуманістичний, рефлексивний). Окрім того, автор встановив, що принципи, технології, методика, форми та методи дистанційного навчання іноземної мови офіцерів є педагогічними, а також пов'язаними зі специфікою вивчення іноземної мови, що було важливим для розроблення моделі дистанційного навчання офіцерів НГУ іноземних мов та обґрунтування педагогічних умов. Відзначимо, що автор спирався на сучасні наукові дослідження в теорії професійної педагогіки і володіє методами теоретичного аналізу, узагальнення, систематизації, дедукції, синтезу.

У другому розділі на основі теоретичних та емпіричних досліджень встановлено, що стан сформованості мовної компетентності офіцерів недостатньою мірою відповідає потребам Національної гвардії України у особового складу, який можна залучати до заходів міжнародного

співробітництва. Автор провів коректне опитування з достатньою репрезентативною вибіркою серед офіцерів, які дотичні до виконання завдань зі знанням іноземної мови для виявлення стану сформованості їхньої мовної компетентності.

Конструктивним вважаємо виділення автором особливостей мовної підготовки офіцерів (необхідність інтерактиву для успішного навчання спілкування в процесі дистанційного навчання; недостатній рівень позитивної мотивації до дистанційного навчання іноземних мов; вимога попередньої підготовки до впровадження дистанційного навчання іноземних мов серед офіцерів; сформованість цифрової грамотності офіцерів для дистанційного навчання всіх видів мовної діяльності). Саме це дало можливість автору сформулювати та обґрунтувати педагогічні умови впровадження моделі дистанційного навчання для формування мовної компетентності офіцерів НГУ.

Як суттєвий авторський доробок оцінюємо модель формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання. Дисертант включає до моделі наукові підходи, мету, принципи, зміст дистанційного навчання, який диференційовано за напрямками службово-бойової діяльності офіцерів НГУ, технології, засоби, методи і форми, а також педагогічні умови її впровадження в освітній процес для формування мовної компетентності офіцерів військових частин НГУ. Зазначимо, що більшість моделей дистанційного навчання в науково-педагогічних дослідженнях є або цифровими, або педагогічними, методика ж дистанційного навчання іноземної мови офіцерів військових частин не була розроблена взагалі. В. М. Лютий уперше поєднав теорію професійної педагогіки, теорію цифрової освіти, методики викладання іноземної мови для дистанційного навчання офіцерів іноземних мов, що свідчить про його комплексне бачення проблеми і шляхів її вирішення.

Важливим є і те, що В. М. Лютий визначив, обґрунтував та експериментально перевірів педагогічні умови впровадження моделі формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання (навчально-методичне забезпечення використання засобів формування мовної компетентності у офіцерів в процесі дистанційного навчання, формування цифрової педагогічної компетентності викладачів щодо використання дистанційних технологій в освітньому процесі та формування цифрової грамотності офіцерів-слухачів, розвиток позитивної мотивації слухача до дистанційного навчання іноземних мов).

Не можна не відзначити той факт, що дисертант акцентує увагу на тому, що реалізація педагогічних умов формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання повинна відбуватися в освітньому процесі лише в комплексі, оскільки вони взаємопов'язані логічно і залежні одна від одної.

Представлення педагогічного експерименту в останньому розділі дисертаційної роботи відзначається чіткістю, структурованістю, логічністю та повнотою висвітлення кожного з етапів. Так, здобувачем розкрито загальні питання підготовки й проведення педагогічного експерименту, представлено зміст формувального експерименту з впровадження педагогічних умов

формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України; проаналізовано результати дослідження. Описано процес упровадження моделі формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання з одночасним упровадженням педагогічних умов роботи цієї моделі. Відзначаємо коректність педагогічного експерименту і особистий внесок дисертанта в роботу НА НГУ.

Зміст роботи та аналіз основних положень дисертації підтверджує досягнення мети та вирішення завдань дослідження. Висновкам властива повнота і логічність викладу, достатній рівень обґрунтованості й достовірності. Дисертацію написано на належному науковому рівні. Позитивне враження справляють демонстраційні матеріали, зокрема таблиці, рисунки. Вищевикладене дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки дисертаційної роботи Володимира Миколайовича Лютого достатньо виважені, логічні, достовірні, науково обґрунтовані й відповідають поставленим завданням.

Основні теоретичні положення і результати дослідження В. М. Лютого опубліковано 20 публікаціях, із них: 5 статей у наукових фахових виданнях України (2 статті – у співавторстві); 3 статті в зарубіжних періодичних виданнях (2 статті – у співавторстві); 2 статті у іншому періодичному виданні України; 1 методичні рекомендації; 1 навчальний посібник – у співавторстві; 8 – у збірниках Міжнародних та Всеукраїнських конференцій (2 тези – у співавторстві). Кількість публікацій, обсяг, повнота висвітлення результатів та розкриття змісту дисертації відповідає чинним вимогам. Проміжні й кінцеві результати дослідження публікувалися упродовж достатнього періоду часу. Репрезентовані в дисертації наукові положення, теоретичні висновки та практичні рекомендації є досить переконливими й обґрунтованими. Безперечними перевагами дисертаційної роботи є опрацювання достатнього діапазону наукових праць та емпіричні опитування, що надали можливість дисертанту обґрунтувати свої авторські позиції щодо формування мовної компетентності офіцерів НГУ. Експериментальна перевірка гіпотези посилила ґрунтовність роботи.

Позитивно оцінюючи дисертацію Лютого Володимира Миколайовича, у порядку наукової дискусії, вважаємо за потрібне зупинитися на певних положеннях та висловити деякі зауваження і побажання:

1. Предмет дослідження майже повторює тему дисертаційної роботи.
2. Кожен параграф бажано було б завершати висновком про його новизну і переходом до подальшого дослідження. Але ми це залишаємо на розсуд автора.
3. У роботі не пояснено, чому для моделі дистанційного навчання іноземних мов офіцерів (параграф 2.2.) обрано лише кілька наукових підходів, хоча в першому розділі в аналізі стані розробленості проблеми їх наведено значно більше, і всі вони мають право на існування.
4. На наш погляд, цікавим є матеріал щодо емпіричного вивчення стану сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ в підрозділі 2.1. Для кращого сприйняття результатів було б доцільно його супроводити діаграмами і малюнками.

Слід зазначити, що висловлені зауваження й побажання засвідчують перспективи та відкритість досліджуваної проблематики, мають в основному дискусійний характер і не зменшують позитивної оцінки представленої дисертаційної роботи, яка є самостійним завершеним дослідженням, а отримані В. М. Лютим результати є вагомим внеском у теорію та методику професійної освіти. У цілому дисертація на тему «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167) (зі змінами) і може бути подана до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді для допуску до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Офіційний рецензент Олена Володимирівна Ябурова, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти ДДПУ: Становлення та розвиток України як самостійної та незалежної держави, перехід до професійної армії визначає важливу роль фахівця який вміє на гідному рівні комунікувати з представниками збройних формувань країн-партнерів. Розвиток системи підготовки особового складу НГУ передбачає впровадження європейських стандартів підготовки, забезпечення обміну досвідом з навчальними закладами правоохоронних органів України та іноземних держав; створення та запровадження системи професійних компетенцій і сучасних механізмів оцінювання особового складу на її основі. А отже, сучасні освітні технології спрямовані на те, щоб сформувати компетентності, які допоможуть у виконанні службових обов'язків. На нашу думку, В. М. Лютий своєю дисертаційною роботою вирішував саме означену проблему на рівні професійної підготовки офіцерів військових частин Національної гвардії України.

Відповідно до обраної теми визначено науково-понятійний апарат дисертації, чітко окреслені об'єкт, предмет, мета, завдання, наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. Усебічному розв'язанню завдань наукового пошуку сприяла система теоретичних і практичних методів дослідження, джерельна база, чітко та ґрунтовно здійснений педагогічний експеримент.

Структурні компоненти дослідження взаємопов'язані: анотація українською та англійською мовами, вступ, три розділи, висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел, додатки, таблиці та рисунки.

Зміст роботи характеризується логічністю та послідовністю викладу матеріалу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, темами, планами. Важливість дисертаційної роботи підтверджується її зв'язком з темою науково-дослідної

роботи НА НГУ (протокол № 29 від 26.02.2021 р.) та кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (протокол № 3 від 29.10.2020 р.).

Наукова новизна одержаних результатів. Характеризуючи наукову новизну виконаного дослідження, варто зазначити, що автором уперше визначено, теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено ефективність педагогічних умов формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання; виявлено особливості дистанційного навчання офіцерів НГУ; розроблено модель формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання в процесі дистанційного навчання, визначено стан сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ в частинах, сформульовано критерії та показники, рівні сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ;

Доцільним вважаємо визначення поняття «*мовна компетентність офіцера*» як інтегративного утворення особистості, яке дає змогу фахівцеві (офіцерові) ефективно здійснювати іншомовну комунікацію, досягати при цьому позитивних результатів у своїй професійній діяльності.

Не менш важливим є визначення структурних компонентів (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, комунікативний та контрольний-оцінний), критеріїв (мотиваційний, контрольний-оцінний, діяльнісно-комунікативний та змістовно-когнітивний) та показників (самооцінка мовної компетентності слухачів; вміння використання мовної компетентності; мотивація до вивчення іноземної мови; основні знання для формування мовних навичок) сформованості мовної компетентності офіцерів.

Особливої уваги заслуговують виокремлені В. М. Лютим різноманітні умови формування мовної компетентності офіцера НГУ, зокрема: педагогічні (професійно-особистісна орієнтація навчального процесу, створення навчально-професійних і комунікативно-пізнавальних ситуацій, стимулювання творчої пізнавальної діяльності); дидактичні (актуалізація мотиваційно-ціннісної основи формування мовленнєвої компетентності; створення мовленнєво-інформаційного освітнього середовища; здійснення рефлексивної оцінки динаміки результативності сформованості мовленнєвої компетентності); організаційні (спрямованість усього процесу навчання на вироблення мовних навичок, а не лише на здобуття мовних знань; комунікативний характер переважної більшості вправ, що пропонуються на заняттях; розвиток у слухачів потреби в іншомовній комунікації). Подальшого розвитку набули уявлення про методи, форми дистанційного навчання офіцерів НГУ.

Наукове значення результатів дослідження полягає в тому, що: теоретично обґрунтовано й експериментально доведено ефективність педагогічних умов формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання (навчально-методичне забезпечення використання засобів формування мовної компетентності у офіцерів в процесі дистанційного навчання; формування цифрової педагогічної компетентності викладачів щодо використання дистанційних технологій в

освітньому процесі та формування цифрової грамотності офіцерів-слухачів; розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам); виявлено особливості дистанційного навчання офіцерів НГУ (наявність обмежень у користуванні цифровими технологіями і ресурсами внаслідок обмежень військово-професійної діяльності; експлуатація телекомунікаційних та інформаційних ресурсів у межах єдиного інформаційного середовища на базі корпоративної мережі; індивідуалізація і диференціація процесу навчання з орієнтацією на можливість і рівень професіоналізму викладача; професійний досвід і посадові обов'язки офіцера; 4) застосування новітніх гіпертекстових та мультимедійних технологій); розроблено модель формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання (наукові підходи (компетентнісний; андрагогічний; системний; діяльнісний), мета (формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання), принципи (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам), зміст дистанційного навчання (читання, говоріння, письмо, аудіювання), який диференційовано за напрямками службово-бойової діяльності офіцерів НГУ, технології (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам), засоби, методи та форми (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам), а також умови її впровадження в освітній процес Національної академії НГУ), визначено стан сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ у військових частинах, сформульовано критерії (мотиваційний, контрольний-оцінний, діялісно-комунікативний та змістовно-когнітивний), показники (самооцінка мовної компетентності слухачів; уміння використання мовної компетентності; мотивація до вивчення іноземної мови; основні знання для формування мовних навичок) та рівні (високий, середній, низький) формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання, рівні (високий, середній, низький) сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає у розробленні і впровадженні методичних рекомендацій з дистанційного навчання іноземних мов офіцерів Національної гвардії України на інтенсивних курсах вивчення іноземних мов; у визначенні комплексу можливих методів, технологій, форм та засобів дистанційного навчання іноземних мов офіцерів НГУ, розробці інтенсивного дистанційного навчального курсу з англійської і французької мов для офіцерів НГУ, узагальненні результатів та впровадженні моделі формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання.

Результати дисертаційної роботи впроваджено в освітній процес мовного відділу НА НГУ, навчально-наукового центру мовної підготовки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного та навчально-наукового центру іноземних мов Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського.

Повнота викладення матеріалу дисертації у наукових публікаціях. Результати дисертаційної роботи широко доповідались і обговорювались на міжнародних і всеукраїнських конференціях, засіданнях і методичних

семінарах мовного відділу НА НГУ (Харків, 2019–2021). Основні теоретичні положення і результати дослідження В. М. Лютого опубліковано 20 публікаціях, із них: 5 статей у наукових фахових виданнях України (2 статті – у співавторстві); 3 статті в зарубіжних періодичних виданнях (2 статті – у співавторстві); 2 статті у іншому періодичному виданні України; 1 методичні рекомендації; 1 навчальний посібник – у співавторстві; 8 – у збірниках Міжнародних та Всеукраїнських конференцій (2 тези – у співавторстві).

Ступінь обґрунтованості наукових положень. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та практичне розв'язання наукової проблеми формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання.

Автором запропоновані власні тлумачення понять «мовна компетентність офіцерів», «дистанційне навчання», визначено сутність та структуру мовної компетентності офіцерів й схарактеризовано критерії, показники та рівні її сформованості. В. М. Лютим виявлено основні особливості формування мовної компетентності офіцерів: 1) урахування наукових підходів до формування мовної компетентності офіцерів 2) врахування специфіки службово-бойової діяльності НГУ в процесі формування мовної компетентності офіцерів. Дисертантом з'ясовано особливості процесу дистанційного навчання офіцерів НГУ: 1) наявність обмежень у користуванні цифровими технологіями і ресурсами внаслідок обмежень військово-професійної діяльності; 2) експлуатація телекомунікаційних та інформаційних ресурсів у межах єдиного інформаційного середовища на базі корпоративної мережі; 3) індивідуалізація і диференціація процесу навчання з орієнтацією на можливість і рівень професіоналізму викладача, професійний досвід і посадові обов'язки офіцера; 4) застосування новітніх гіпертекстових та мультимедійних технологій.

У дисертаційній роботі В. М. Лютим теоретично обґрунтовано, досліджено і експериментально доведено ефективність педагогічних умов формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання: 1) навчально-методичне забезпечення використання засобів формування мовної компетентності у офіцерів в процесі дистанційного навчання; 2) формування цифрової педагогічної компетентності викладачів щодо використання дистанційних технологій в освітньому процесі та формування цифрової грамотності офіцерів-слухачів; 3) розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам.

Дисертантом розроблено та теоретично обґрунтовано модель формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання, в основі якої слушно поєднано: наукові підходи (компетентнісний; андрагогічний; системний; діяльнісний), мету (формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання), принципи (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам), зміст дистанційного навчання (читання, говоріння, письмо, аудіювання), який диференційовано за напрямками службово-бойової діяльності офіцерів НГУ, технології, засоби, методи та форми, а також умови її впровадження в освітній процес Національної академії НГУ.

Позитивним убачаємо те, що на основі опитування В. М. Лютий виділив напрями покращення стану вивчення іноземної мови в частинах НГУ під час професійної (індивідуальної) підготовки: створення організаційних, педагогічних, технічних, нормативних умов в НГУ для її вивчення; урахування рівня знання мови офіцерами і диференціація навчання на цій основі; удосконалення змісту і методик викладання іноземної мови відповідно до посадових обов'язків офіцерів з урахуванням специфіки службово-бойової діяльності військових частин НГУ; розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземних мов; забезпечення іншомовної практики для офіцерів НГУ в щоденній діяльності та іншомовному середовищі; полікультурна підготовка офіцерів; підготовка офіцерів до дистанційного навчання шляхом формування їхньої цифрової грамотності тощо.

Ці аспекти були враховані автором при розробленні моделі формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання, що свідчить про логіку дослідження, практичний зв'язок роботи з потребами здобувачів як основних стейкхолдерів освітнього процесу та з практикою несення служби офіцерами НГУ.

В. М. Лютий робить акцент на тому, що дистанційне навчання в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання може застосовуватися в різних формах, реалізовуватися різними засобами і методами, воно може бути інтегроване в освітні програми та програми підвищення кваліфікації. Заслуговує на увагу думка В. М. Лютого, що засоби дистанційного навчання іноземних мов різняться на різних етапах освітнього процесу і залежать від мети їх застосування. Автором узагальнено можливі засоби дистанційного навчання на різних етапах засвоєння іноземної мови. Це все також складає новизну і практичне значення роботи.

Проведена експериментальна робота з перевірки впровадження педагогічних умов формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України дала позитивні результати щодо формування мовної компетентності офіцерів.

Результати дослідження дали змогу В. М. Лютому обґрунтувати пропозиції щодо перспектив формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання. Зокрема, перспективним є дослідження студентоцентрованого підходу в дистанційному навчанні офіцерів НГУ, розвитку їхньої мовної компетентності в змішаному навчанні, у неформальній та інформальній освіті.

Аналіз дисертації засвідчує, що поставлені завдання розв'язано, мету наукового пошуку досягнуто. Достовірність результатів підтверджується теоретичним обґрунтуванням проведеного дослідження, значною вибіркою респондентів, валідними методиками, поєднанням кількісного та якісного аналізу отриманих емпіричних даних.

Структура та зміст дисертації, її завершеність та відповідність встановленим вимогам щодо оформлення. Дисертація складається з анотації українською та англійською мовами, списку опублікованих праць за темою дисертації, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (287 найменувань, із них 45 –

іноземною мовою). Робота містить 15 таблиць та 2 рисунки. Матеріали, що представлені в 6 додатків на 67 сторінках, доповнюють основний текст дисертації та підсилюють практичне значення роботи.

Проведений аналіз проблеми дослідження дав можливість В. М. Лютому сформулювати достатньо обґрунтовані висновки до розділів та загальні висновки.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Високо оцінюючи дисертаційну роботу, вважаємо за доцільне висловити міркування, що вимагають окремих уточнень і пояснень:

1. Серед завдань дослідження відсутнє визначення сутності та структури ключового поняття (п. 1.2).

2. Викликає сумніви поняття цифрової педагогічної компетентності викладачів, яке за своєю сутністю є дискусійним, оскільки загальноприйняте поняття цифрової компетентності педагогів вже унормовано і обґрунтовано в педагогічній практиці (вітчизняній і зарубіжній). Зверніть увагу на джерело: Redecker C. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu / Punie, Y. (ed). Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2017. DOI:10.2760/159770.

3. Технічне зауваження щодо оформлення списку джерел: бажано відокремити іншомовні видання від україномовних, а також збільшити їх кількість.

4. Варто було б посилити аналіз теорії та практики вітчизняного і зарубіжного досвіду з проблеми дистанційного навчання військовослужбовців.

Водночас висловлені зауваження, побажання і дискусійні думки не заперечують позитивної оцінки наукового рівня дисертації, що вносить певний вклад у розробку проблеми формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання.

Отже, логіка дослідження, послідовність викладу та доказовість положень і висновків – це ті характеристики, які надають дисертаційній роботі В. М. Лютого цілісності, повноти, завершеності. Робота має теоретичне і практичне значення, оскільки отримані в дисертації результати та представлені узагальнення можуть використовуватись у процесі професійної підготовки офіцерів військових частин Національної гвардії України.

Загальний висновок. У цілому дисертація Лютого Володимира Миколайовича на тему «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання» заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (зарєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9 – 18 «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167) (зі змінами), та може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Трубавіна І. М., доктор педагогічних наук, професор: Продовжуючи обговорення, хочу сказати колегам, що я знайомилася з роботою свого колеги по Академії і знаю особливості її експериментальної частини. Враховуючи особливості навчального процесу в ЗВО зі специфічними умовами навчання, професійна підготовка у процесі дистанційного навчання набуває особливих характеристик. В умовах відсутності можливості офіцерам здійснювати реєстрацію та розміщувати особисту інформацію на ресурсах, які зберігаються поза межами України, Лютим В. М. здійснена спроба реалізації дистанційного навчання іноземним мовам засобами дистанційного навчання, які не вимагають реєстрації, але з не меншим ефектом. Яскравим прикладом реалізації такого підходу є проект «English на дивані».

Акцент в ході роботи був зроблений на впровадженні розроблених Лютим В. М. педагогічних умов, які були визначені на підставі анкетування офіцерів. Обґрунтована Володимиром Лютим модель була реалізована усім колективом мовного відділу протягом експериментального періоду. За задумом аспіранта, педагогічні умови запускали модель і супроводжували її протягом всієї реалізації.

Підходи обиралися лише ті, які корисні для початку впровадження дистанційного навчання іноземній мові у ЗВО зі специфічними умовами навчання.

Вітчизняний та закордонний досвід був реалізований Лютим В. М. в роботі на підставі власного досвіду та вивчення дистанційного навчання у провідних ЗВО США, Канади та Європи. Особливу увагу хочу звернути на особисті якості аспіранта, як старанність, дисциплінованість та виконавчість.

У цілому дисертація Лютого Володимира Миколайовича на тему «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання заслуговує позитивної оцінки. Проведене дослідження значною мірою сприятиме формуванню мовної компетентності офіцера НГУ, воно є таким, яке відповідає вимогам щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) і може рекомендуватися для представлення в спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій.

Доктор педагогічних наук, професор Хижняк І.А.: Обрана тема роботи є актуальною у світлі формування як мовної так і іншомовної компетентності слухачів. Дисертант взяв як засіб реалізації мовної компетентності дистанційне навчання, що є на часі і через пандемію і через цифровізацію суспільства. З усіх боків тема є актуальною і розв'язана на високому науковому рівні і практичній реалізації цього наукового рівня.

Представлене дослідження актуальне, самостійне, таке, що відповідає вимогам до дисертацій за спеціальністю 015 і може бути рекомендованим для представлення в спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій.

Звичайно хочу висловитися на користь роботи і буду її підтримувати, хоча можу зазначити деякі дискусійні моменти, які завжди існують оскільки у кожного свої наукові погляди та переваги.

Щодо суперечностей 1 і 3. На мій погляд трохи не вкладається за змістом оскільки 2-м компонентом виступає недостатня обґрунтованість методичних основ в 1-й, а в 3-й – відсутність педагогічних умов. Педагогічні умови не входять в концептуальні методологічні основи, тому можливо якось в 2-гу частину 3-ї чи 1-ї умови винести щось інше.

Щодо мети дослідження – перевірки педагогічних умов, краще оці «ножиці» прибрати – модель і педагогічні умови. Краще це звести. Зрозуміло, що модель впроваджували колективно, а дисертант захищає педагогічні умови. Тому краще модель, а потім педагогічні умови вивести в предмет дослідження. Модель зависає, коли читаєш роботу без коментарів, то виникає непорозуміння – чому є модель, якщо впроваджуються умови. Можливо є статті з цього приводу? Це моя думка, але Ви можете і залишитися на своїх позиціях як вам здається кращим.

Щодо однієї з педагогічних умов, мені здається не зовсім вдале формулювання. Одна з умов формування мовної компетентності та формування цифрової компетентності і формування цифрової грамотності. Можливо умова це сформованість цифрової компетентності і грамотності, оскільки формування як процес не буде відбуватися під час формування мовної компетентності. Вам потрібен рівень сформованості певний. Або розвиток цифрової компетентності.

Моменти, на які я звернула увагу є дискусійними і хочеться щоб в роботі їх було якнайменше.

Доктор педагогічних наук, професор Гаврілова Л. Г.: Я абсолютно підтримую цю роботу, хоча докладно не ознайомлювалася із нею. Але із того, що я почула сьогодні у виступі проблема є надзвичайно актуальною, адже я працюю на кафедрі, яка займається формуванням мовної (англомовної) компетентності здобувачів вищої освіти, так і розвитком цифрових навичок і цифрової компетентності. Зараз, щоб дізнатися про сформованість цифрової компетентності здається, що не треба вже нічого розробляти. Адже існує рамка цифрових компетентностей, де прописані і рівні (високий, середній, низький) і інше. Тому можна було адаптувати ці рівні під себе і все. Але у Вас своя специфіка, тому що військовослужбовці особливим чином організують своє життя та працю. А, отже, Вам видніше. Мені здається що Ви зробили цікаве дослідження.

Значимість теми беззаперечно пов'язана із розвитком та формуванням мовної компетентності не тільки офіцерів, а і слухачів ЗВО. Відмічаються й виділення особливостей завдань НГУ, які впливають на формування термінологічного апарату офіцерів.

Робота відзначається актуальністю досліджуваної проблеми, а також важливістю отриманих результатів для мовної підготовки офіцерів НГУ. Висновки, які зроблені дисертантом, є досить виважені, ґрунтовні, аргументовані, мають практичну і професійну спрямованість. Вважаю, що представлене дослідження є самостійним та завершеним. Робота може бути рекомендована для представлення в спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій.

Кандидат педагогічних наук, доцент Хвасцевська О.О.: Представлене дослідження актуальне, самостійне, таке, що відповідає вимогам до кандидатських дисертацій за спеціальністю 015 і може бути рекомендованим для представлення в спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій.

Кандидат педагогічних наук, доцент Ішутіна О.Є.: Необхідно відзначити належний теоретико-методологічний рівень роботи та її важливість для теорії і практики професійної освіти. Позитивної оцінки заслуговує наукова новизна та практична значущість дисертаційної роботи. Результати проведеного дослідження засвідчують ефективність розв'язання поставлених завдань. Оскільки науковий рівень дисертації відповідає вимогам щодо кандидатських дисертацій зі спеціальності 015 – професійна освіта, вона може рекомендуватися до представлення та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Доктор педагогічних наук, професор Стешенко В.В.: Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі сьогодення. Дисертантом було ретельно проаналізовано велику кількість наукової літератури з проблеми дослідження. Зроблені ним за результатами дослідження висновки та рекомендації мають право на впровадження в освітній процес закладів освіти відповідного профілю підготовки. Рекомендую роботу до представлення у разову спеціалізовану вчену раду.

Лютий В.М. висловив подяку рецензентам та виступаючим за уважне, критичне й принципове ставлення до дисертаційної роботи, за позитивну оцінку її наукової праці й запевнив, що пропозиції колег будуть ретельно проаналізовані і враховані під час доопрацювання дисертації.

Відбулося відкрите голосування по дисертаційній роботі.

На основі обговорення дисертаційної роботи Лютого В.М. кафедра теорії і практики технологічної та професійної освіти та кафедра теорії і практики початкової освіти ДДПУ дійшли такого висновку.

ВИСНОВОК

фахового семінару спільного засідання кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти та кафедри теорії і практики початкової освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» про дисертаційну роботу Лютого Володимира Миколайовича **«Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання»**, поданої до попередньої експертизи на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 015 – професійна освіта (за спеціальностями)

Дисертаційна робота Лютого Володимира Миколайовича **«Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання»** виконана на високому теоретичному та практичному рівні, має значний внесок в теорію

та практику професійної освіти, є самостійним і завершеним дослідженням актуальної наукової проблеми, має цілісний характер, відповідає вимогам «Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167) (зі змінами) та Вимогами до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40.

Дисертацію виконано у межах науково-дослідної роботи кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій Національної академії НГУ «Виявлення залежності рівня сформованості компетентності спілкування іноземною мовою здобувачів вищої освіти НА НГУ від використання віртуальних навчальних середовищ та елементів дистанційного навчання в освітньому процесі» (державний реєстраційний номер № 0121U109856) та відповідно до комплексної теми наукових досліджень «Інноваційні технології в технологічній освіті» (державний реєстраційний номер № 0115U003307), що розробляється й упроваджується в Державному закладі вищої освіти «Донбаський державний педагогічний університет». Тема затверджена вченою радою ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (№ 3 від 29.10.2020 р.).

Актуальність дослідження. Одним із вирішальних факторів успішної підготовки офіцерів Національної гвардії України (НГУ) є вдосконалення систем професійної підготовки та військової освіти у НГУ. Виходячи з того, що знання іноземних мов військовослужбовцями Збройних Сил України та інших збройних формувань – крок до досягнення сумісності з НАТО, то розвиток мовної підготовки особового складу є одним із заходів, спрямований на досягнення сумісності з країнами-членами Альянсу. Нормативними актами Президента України, Міністерства оборони України та Міністерства внутрішніх справ України передбачено впровадження різноманітних форм навчання особового складу і дистанційного навчання зокрема. У Національній гвардії України сьогодні також проводиться робота в ЗВО та військових частинах для посилення можливостей вивчення іноземних мов, зокрема через дистанційне навчання. У контексті зазначеного не викликає заперечень актуальність наукової проблеми формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання.

Аналіз теорії та практики щодо досліджуваної проблеми дозволив виявити низку *суперечностей* між: сучасними вимогами до організації системи індивідуальної (професійної) підготовки офіцера НГУ і недостатньою обґрунтованістю теоретичних та методичних засад формування мовних компетентностей офіцерів; об'єктивними потребами НГУ в офіцерах з високим рівнем сформованості мовної компетентності і реальним станом знання ІМ особовим складом НГУ; освітнім потенціалом сучасної освіти щодо формування мовної компетентності офіцерів НГУ в освітньому середовищі і ДН та відсутністю моделі і педагогічних умов формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що: – уперше обґрунтовано модель формування мовної компетентності офіцерів НГУ в процесі дистанційного навчання, яка включає наукові підходи (системний, андрагогічний, діяльнісний, компетентнісний, інформаційний), мету (формування МК у офіцерів військових частин НГУ в процесі ДН), принципи (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам), зміст дистанційного навчання (читання, говоріння, письмо, аудіювання), що диференційований за напрямками службово-бойової діяльності офіцерів НГУ, технології (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам), засоби, методи і форми (дидактичні, дистанційного навчання та дистанційного навчання іноземним мовам), а також педагогічні умови впровадження цієї моделі в освітній процес;

– визначено, обґрунтовано й експериментально доведено ефективність педагогічних умов формування мовної компетентності у офіцерів військових частин НГУ в процесі дистанційного навчання (навчально-методичне забезпечення використання засобів формування мовної компетентності у офіцерів в процесі дистанційного навчання; формування цифрової педагогічної компетентності викладачів щодо використання дистанційних технологій в освітньому процесі та формування цифрової грамотності офіцерів-слухачів; розвиток позитивної мотивації офіцерів до дистанційного навчання іноземним мовам); виявлено особливості дистанційного навчання офіцерів НГУ (наявність обмежень у користуванні цифровими технологіями і ресурсами внаслідок обмежень військово-професійної діяльності; експлуатація телекомунікаційних та інформаційних ресурсів у межах єдиного інформаційного середовища на базі корпоративної мережі; застосування новітніх гіпертекстових та мультимедійних технологій; індивідуалізація і диференціація процесу навчання з орієнтацією на можливість і рівень професіоналізму викладача; професійний досвід і посадові обов'язки офіцера);

– уточнено перелік засобів ДН у мовній підготовці офіцерів, технологій та платформ дистанційного навчання, офіцерів (для організації дистанційного навчання; для проведення відеоконференції; для оцінювання роботи аудиторії в режимі реального часу; для створення інтерактивних вправ; для створення інтерактивних навчальних застосунків, які дають змогу вести аналітику навчального процесу і реалізовувати стратегії індивідуального підходу; для створення комунікативного простору; для запису скринкастів; для створення інтерактивних відео із запитаннями, вбудованими в хід ролика; для розміщення власних роликів та надання до них доступу через Internet тощо);

– визначено недостатній стан сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ у військових частинах, сформульовано критерії (мотиваційний, змістовно-когнітивний, діялісно-комунікативний та контрольний-оцінний), показники (самооцінка мовної компетентності слухачів; уміння використовувати мовну компетентність; мотивація до вивчення іноземної мови; основні знання для формування мовних навичок), а також рівні сформованості мовної компетентності офіцерів НГУ (високий, середній, низький);

– подальшого розвитку набули методи, форми дистанційного навчання офіцерів іноземним мовам.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає: у розробленні і впровадженні методичних рекомендацій з дистанційного навчання іноземним мовам офіцерів Національної гвардії України на інтенсивних курсах вивчення іноземних мов; у вдосконаленні й урізноманітненні практичних методів, технологій, форм та засобів дистанційного навчання, розробленні ІКДН з англійської і французької мов для офіцерів НГУ, узагальненні результатів і впровадженні педагогічних умов та моделі формування мовної компетентності офіцерів НГУ.

Результати дослідження а також розроблені методичні рекомендації з організації ДН іноземним мовам офіцерів НГУ можуть бути використані аспірантами, слухачами, викладачами іноземних мов ЗВО зі специфічними умовами навчання; крім того у самоосвітній діяльності офіцерів НГУ.

Експериментальні матеріали впроваджено в освітню діяльність мовного відділу Національної академії Національної гвардії України (акт № 229 від 21.07.2021 р.), навчально-наукового центру мовної підготовки Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (акт № 257 від 27.07.2021 р.), навчально-наукового центру іноземних мов Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського (акт № 182/4112 від 25.08.2021 р.), кафедри мовної підготовки Національного університету цивільного захисту України (акт № 258 від 16.08.2021 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дослідження на різних етапах виконання роботи репрезентувалися, обговорювалися й отримали позитивну оцінку на науково-практичних конференціях та семінарах різного рівня, зокрема: *Міжнародних: Proceedings of the 2020 3rd International Seminar on Education Research and Social Science* (Куала-Лумпур, Малайзія, 2020); *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* (Харків, 2021); *Соціальні аспекти військово-професійної діяльності сектора безпеки і оборони: виклики сьогодення* (Харків, 2021); *The 9th International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent economy* (Одеса, 2021); *Сучасні світові тенденції розвитку науки та освіти* (Полтава, 2021); *Всеукраїнських: Актуальні проблеми іншомовної підготовки фахівців у сфері національної безпеки* (Київ, 2020); *Сучасні реалії та перспективи розвитку освіти* (Дніпро, 2020); *Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти* (Харків, 2020).

Результати та висновки дисертаційної роботи обговорено та позитивно оцінено на засіданнях на засіданнях мовного відділу Національної академії Національної гвардії України (упродовж 2019–2021); методичних семінарах мовного відділу Національної академії Національної гвардії України (упродовж 2019–2021); спільних семінарах Національної академії Національної гвардії України (упродовж 2019–2021); курсах підвищення кваліфікації Національної академії Національної гвардії України (упродовж 2021); засіданнях кафедри іноземних мов НА НГУ (упродовж 2019–2021), а також на засіданнях кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (упродовж 2020–2021).

Основні результати дисертаційного дослідження відображено в публікаціях:

1. Лютий В. М. Теоретичне обґрунтування сутності, значення і особливостей мовної компетентності офіцерів військових частин Національної гвардії України. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки.* 2020. № 5 (336). С. 35-51.

2. Лютий В. М. Стан розробленості проблеми формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки.* Запоріжжя : Запорізьк. нац. ун-т, 2020. № 3 (36). Ч. II. С. 85-96. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-3>.

3. Лютий В. М. Аналіз стану мовної компетентності офіцерів Національної гвардії України. *Науковий вісник Ужгородського університету. Педагогіка. Соціальна робота.* 2021. № 1 (48). С. 238-245. DOI: <https://doi.org/10.24144/2524-0609.2021.48.239-244>.

4. Лютий В. М., Медвідь М. М., Лисичкина І. О., Лісовенко Д. В., Ніконенко О. В. Методика організації системи зворотнього зв'язку у вищому військовому навчальному закладі. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Педагогічні науки.* 2021. № 2. С. 85-92. DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2021-2>.

5. Liutyi, V. M., Serhienko, M. S., & Wilson, M. Experience in implementing distance learning technologies in an international context. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Pedagogy and Psychology.* 2021. № 7 (3), P. 39-46.

6. Лютий В. М. Стан розробленості проблеми дистанційного навчання військовослужбовців іноземним мовам у сучасних науково-педагогічних дослідженнях. *Polish Science Journal* (Issue 2(35), 2021). Warsaw: Sp. z o. o. «iScience», 2021. Part 2. Pp. 108-127.

7. Volodymyr Liutyi, Mykhailo Medvid, Peter Ivashchenko, Iryna Trubavina, and Igor Britchenko. Decision support in formation and analytical technology in discharge military personnel employment. *The 9th International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent Economy. SHS Web of Conferences* 107, 05001 (2021) M3E2 2021. DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/202110705001>.

8. Volodymyr Liutyi, Mykhailo Medvid, Volodymyr Dem'yanyshyn, Inna Chernichenko, Volodymyr Honchar. The Development of Readiness for the Educational Activities in Teachers of Higher Military Educational Institutions. *Proceedings of the 2020 3rd International Seminar on Education Research and Social Science (ISERSS 2020)*, Atlantis Press, ASSEHR, 516. DOI: <https://doi.org/10.2991/assehr.k.210120.077>. CPCI, CNKI, Google Scholar, Compendex.

9. Лютий В. М. Засоби дистанційного навчання у формуванні мовної компетентності офіцерів. *Молодий вчений.* 2021. № 5 (93). С. 212-222. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-Че09/2021-5-93-41>.

10. Лютий В. М. Педагогічні умови формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання. *Молодий вчений.* 2021. № 6 (94). С. 168-178. DOI:

11. Лютий В. М. Стан сформованості іншомовної компетентності офіцерів НГУ. *Language of Interoperability* : доп. на 3-й наук.-практ. конф. для здобувачів II рівня вищої освіти / НА НГУ, м. Харків, 11-12 лют. 2019 р.

12. Лютий В. М. Інструменти і засоби дистанційного навчання іноземній мові офіцерів НГУ. *Language of Interoperability* : доп. на 4-й наук.-практ. конф. для здобувачів II рівня вищої освіти / НА НГУ, м. Харків, 09-10 лют. 2020 р.

13. Лютий В. М., Сергієнко М. С. Дистанційне навчання у сфері національної безпеки. *Актуальні проблеми іншомовної підготовки фахівців у сфері національної безпеки* : тези доп. 2-ї міжвуз. наук.-метод. конф. Київ, 4 листоп. 2020 р. Київ : Воєнно-дипломатична академія імені Євгенія Березняка, 2020. С. 57-60.

14. Лютий В. М. Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання як наукова проблема. *Сучасні реалії та перспективи розвитку освіти* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 9 жовт. 2020 р. Дніпро : Міжнар. гуманіт. дослідницьк. центр, 2020. С. 42-45.

15. Лютий В. М., Єршова В. О. Методи формування комунікативної готовності майбутніх офіцерів НГУ до взаємодії під час міжнародних миротворчих операцій. *Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти* : тези доп. Всеукр. наук.-метод. конф., м. Харків, 07 груд. 2020 р. Харків: НА НГУ, 2020. С. 138-142.

16. Лютий В. М. Особливості розвитку мовної компетентності у офіцерів з урахуванням специфіки військових частин Національної гвардії України. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : тези V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 31 берез.–2 квіт. 2021 р. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2021. С. 154-158.

17. Лютий В. М. Особливості дистанційного навчання офіцерів у військах країн світу. *Соціальні аспекти військово-професійної діяльності сектора безпеки і оборони: виклики сьогодення* : зб. тез доп. I Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 20 трав. 2021 р. / під ред. І. М. Трубавіної, О. Є. Міршука, Н. Ю. Чупрінової. Харків: НА НГУ, 2021. С. 288-291.

18. Лютий В. М. Аналіз результатів впровадження педагогічних умов формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України. *Сучасні світові тенденції розвитку науки та освіти* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19 серп. 2021 р. Полтава : ЦФЕНД, 2021. С. 34-43.

19. Лютий В. М., Хорошилова Ю. О., Гончар В. В. Основна іноземна мова (англійська) для слухачів інтенсивних курсів: Рівень 3 знань відповідно до мовних стандартів СТАНАГ 6001. У 2 ч. : навч. посіб. Харків : НА НГУ, 2020. Ч. 1. 277 с.

20. Методичні рекомендації з дистанційного навчання іноземним мовам офіцерів Національної гвардії України / уклад. **Лютий В. М.** Харків : Планета-Принт, 2021. 56 с.

УХВАЛИЛИ:

Учасники фахового семінару спільного засідання кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти та кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет» рекомендують дисертаційну роботу **Лютого Володимира Миколайовича «Формування мовної компетентності у офіцерів військових частин Національної гвардії України в процесі дистанційного навчання»**, подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями) до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді відповідного профілю.

Результати голосування: «за» – 17, «проти» – немає, «утримались» – немає. Рішення прийнято одноголосно.

Рецензент:

доктор педагогічних наук, професор,
перший проректор із науково-педагогічної роботи ДДПУ О.Г. Набока

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики початкової освіти О.В. Ябурова

Головуючий на засіданні:

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри теорії і практики
технологічної та професійної освіти

В.І. Бондаренко

Секретар засідання:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії і практики
технологічної та професійної освіти

Н.В. Вовк

Підписи д.п.н., проф. Набоки О.Г., к.п.н., доц. Ябурової О.В., д.п.н., проф. Бондаренко В.І. та к.п.н., доц. Н.В. Вовк – **засвідчую:**

Начальник відділу кадрів

Є. С. Сілін

